

VLADO GOTOVAC

„Otkrivajući ritam i harmoniju univerzuma, umjetnici pronalaze stvarnu radost slikanja, žele plesati s vjetrom, opijaju se bojama, podižu mrtva lica na medaljama iz prošlosti, u prisnim susretanjima kao i u svim susretima s dragim osobama. Zapravo, takav je život, ne može se definirati vremenskim kategorijama, nego pomoću susreta.“ Tako se izrazio vremešni isusovac, kardinal Tomáš Špidlík, u svom razmišljanju o knjizi Vlade Gotovca *Gli orizzonti delle belle arti (Likovni obzori)* u *Circolo dell’Ambasciata della Repubblica di Croazia presso la Santa Sede*, 14. lipnja 2006.

Predsjednik Matice

Slike koje se izlažu, u spomen na Vladu Gotovca, znamenitog hrvatskog intelektualca, pjesnika i govornika, podsjećaju nas kako ćemo ga pamtili po prepoznatljivu radu u Matici hrvatskoj, najprestižnijoj hrvatskoj kulturnoj instituciji i, ako izdvojimo jedan jedini čin, po znamenitom govoru u obranu hrvatske slobode u trenutku najezde jugoslavenske armije. Pamtit će se i po svom istančanom osjećaju za likovnu umjetnost, koji dobro predstavlja spomenuta knjiga. Upravo taj likovni žar koji

je Gotovac u sebi nosio, u spoju s njegovom poetskom dušom i slobodarskim duhom, činio ga je protagonistom kulture u najširem smislu riječi, kulture kao načina života. Mi se upravo toga sjećamo u ovoj sretnoj koincidenciji da je jedan rimski oktobarski suton, jedna *ottobrata* posvećena Vladi Gotovcu. A taj suton prosvijetljen je vatrometom slikarevih boja...

Lijepo je kad se nekome može nešto posvetiti. Najbolje je kad smo to u prilici učiniti nekome dok je kraj nas. Plemenito je kad mu nešto posvećujemo i kad nije uz nas. A dirljivo je kad mu posvećujemo i kad je napustio ovaj svijet. Vlado Gotovac, nakon životnog luka koji ga je vodio od malog grada u Dalmatinskoj zagori, Imotskoga, do glavnog grada Hrvatske, Zagreba, napustio je ovaj svijet 7. prosinca 2000. iz Vječnoga Grada, iz Rima. Životna sudbina mu je namijenila da mu tijekom deset godina, od 1990, Rim bude dom. O, sretno li sudbine! *Felix Fortuna.*

Znamo da su sv. Frane i sv. Katarina iz Siene bili među najistaknutijim osobama u misli Vlade Gotovca, kako nam o tome svjedoči Predrag Matvejević. Pitam se jesu li ti sveci bili njemu tako važni i za vrijeme njegova rimskog desetljeća. Uz njegovu suprugu, profesoricu Simonu, i njegovu predragu domovinu Hrvatsku, pitam se koje su osobe smirivale ili uznemiravale Vladine rimske *ottobrate*?

Rimljanin

U drugim i različitim vremenima neki njegovi, i naši, sunarodnjaci našli su svoj cilj u Vječnom Gradu. U spomen na te ličnosti mogli smo u prošlosti i sadašnjosti otkriti neke spomen-ploče.

Ako se vratimo nekoliko stoljeća u prošlost, u vrijeme pontifikata pape Urbana VIII, u rimskoj crkvi *S. Pietro in Vincoli* naći ćemo još uvijek dobro vidljivu, na nekoliko koraka od Michelangelova Mojsija, spomen-ploču slavnog slikara i minijaturista Julija Klovića, koji je tu zapisan kao *Iulio Clovio de Croatia* (preminuo 1578, spomen-ploča je iz 1632).

Za vrijeme pontifikata velikog pape Ivana Pavla II, 1995, postavljena je spomen-ploča u rimskoj crkvi *S. Marcello al Corso* arhijatru dvojice papa Jurju Baglivu, rođenom u Dubrovniku 1668.

Za vrijeme pontifikata pape Benedikta XVI. postavljen je spomen-natpis u čast Franje Patricija iz Cresa, čak 411 godina nakon njegova preminuća. Onaj, koji je 1553. objavio u Veneciji *La città felice* konačno je zaslužio javno priznanje na vanjskom zidu crkve *Sant'Onofrio* na Gianicolu, crkve koja je primila njegove smrtne ostatke do onih Torquata Tassa.

Gotovac, međutim, ne pripada tom nizu... On je našao svoj posljednji dom u Zagrebu. Stoga bismo ga radije mogli uvrstiti u jedan drugi rimski niz. Vidjet ćemo ga, možda, među natpisima, koje čitamo na nekim drugim rimskim kućama:

Via Sistina 125

Il grande scrittore russo Nicola Gogol in questa casa dove abitò dal 1838 al 1842 pensò e scrisse il suo capolavoro.

Via Sistina 104

In questa casa visse negli anni 1833–1834 lo scrittore danese Hans Christian Andersen.

Via del Pantheon 57

Il poeta tedesco Thomas Mann è vissuto in questo palazzo dal novembre 1896 al luglio 1897.

Via della Mercede 11

L'anno 1832, ultimo di sua vita, questa casa abitò l'illustre romanziere scozzese Walter Scott da Edimburgo.

Konačno, možda je Gotovčeva sudbina najsličnija onoj kakva je uklesana na natpisu kuće u Via Fratina:

In questa casa romana dove abitò dall'agosto al dicembre 1906 James Joyce, esule volontario, evocò la storia di Ulisse facendo della sua Dublino il nostro Universo.